

Beszámoló jelentés

a pécsi Dr. Szabó Pál Zoltán barlangkutató csoport 1974. évi tevékenységéről

A csoport 1974. évi második felében alakult. A csoport a munkatervnek megfelelően az Analligeti-barlang jobboldali II. oldal-
szelvényét, illetve az oldalág és a felszín kapcsolatainak feltá-
rásával foglalkozott.

Már a munkát az oldalág felismerésének kezdete előtt feltétlenül
el kellett képezni, ugyanis a felmérés végrehajtásánál a főág fe-
lől az oldalág kuszadala jellege miatt már az ismert hosszban belül
is igen nagy nehézségekkel járna. Jellemező, hogy a 700 m hosszú-
ra, becsült oldalág egyszerű bejárásához is mintegy 6 óra szükség-
eset. A páros megfelelő előkészítése ezért a jövő munkára nézve
döntő jelentőségűnek mutatkozott.

A csoport munkáját várakozáson felüli siker koronázta: a koráb-
ban már megismert felszíni kapcsolatot /Szabó Sándor és Geisz
ministry, 1960/ a rövid sikeres idő és a kedvezőtlen időjárás
elkerülése sikerült ismét feltárni és biztosítani. Ezzel a munká-
val az 1973-ra tervezett felmérés sikerének esélyei nagyban meg-
növekedtek az oldalág - hosszának a főlégtől származott mintegy
két-háromszáz méter a felszínről hozzáférhetővé vált.

Az Analligeti-barlang feltárása önmagában is eredményként könyvelhető
vél. A csoport barlangkutatóiban is sikerült bizonyítani, hogy
a felszíni viszonyok és vizábrándok viszonyait közelebbi kapcsol-
lat alakult ki. Így a felszíni barlang természetesen be-
járásának száma kétféle növekedett.

Az Analligeti-barlang feltárása mellett a csoport munkája más terüle-
teket is lefoglalt. A korábbi évek területei eredményes ábrázolá-
sával és kiegészítésével több-kevesebb mértékben elvezetett tisztá-
zni az Analligeti-barlang felszíni viszonyait. Ez a kérdés a
kutatás további irányait kijelölése érdekében feltétlenül tisztá-
zandó volt.

~~Az Analligeti-barlang feltárása mellett a csoport munkája más terüle-
teket is lefoglalt. A korábbi évek területei eredményes ábrázolá-
sával és kiegészítésével több-kevesebb mértékben elvezetett tisztá-
zni az Analligeti-barlang felszíni viszonyait. Ez a kérdés a
kutatás további irányait kijelölése érdekében feltétlenül tisztá-
zandó volt.~~

Jó szórakozást!
Pécs, 1975. január-12.

Eredményes volt

A TEKERESI BARLANGOK leírása is.

Az ÉNY-i Mecsek Orfű-Kovácsszénája között fekvő völgyében Tekerés és Kovácsszénája községek között a "Bányatető" oldalában két kisebb barlang és egy kőfilke található.

A szakirodalomban Dr. Szabó Pál Zoltán tesz említést róluk "A Mecsek és a Villányi-hegység barlangjai" c. intézeti kiadványában - azonban kutatásokat ezen a területen nem végzett.

Jelenlegi kutatócsoportunk egyik tagja a Pécsi Pedagógiai Főiskolán készített szakdolgozatában dolgozta fel az itt végzett feltáró munka eredményeit. Ezen tényeknek a figyelembevételével szándékoztunk ezt a hiányosságot kiküszöbölni, és ennek érdekében az idei év folyamán ismételten felkeressük a fent említett helyeket.

A Bányatető nevű hegy már a lajtamészakó területén található. Régebben kisebb méretű kőbányászás folyt itt. A bányaművelés közben feltárt földtani szelvény a következő: a völgytalpon közel vízszintes településű, pedos rétegezetszerű sekélytengeri, erősen meszes homokkő van. Ezt a völgytalp felett kb. 20 cm magasságban durvaszemű lajtamészakó váltja fel. Ez felett a lösz és a termőtalajréteg található.

Az erősen meszes homokkő és a lajtamészakó szilárdsága ~~alacsony~~ alacsony, így helyi jellegű törések, repedések, diszlokációk keletkeztek. Ebben a környezetben alakultak ki a barlangok és a kőfilke.

"Bolhás-barlang" / Füstölőlik / Hosszúsága 41 méter. A bejárat fekvése D-i irányba, a völgytalp felett kb. 30 cm magasságban; a fedőréteg már csak pár méter. Inaktív forrásbarlang. Járatai ^{erősen} teljesen feltöltődtek, ~~így csak barlangos állásában járható~~. Talaja teljesen száraz, poros, sok avar van behordva. /Valószínű, kisebb vadak használják átmeneti búvóhelynek/ Ebben a környezetben kitűnően tenyésző bolhák tömegéről származtattuk az elnevezést.

A barlang jelenleg vizgyűjtő területtel nem rendelkezik, a felszínen karszt-jelenségek nem találhatók; ha korábban voltak, úgy azok teljesen lepusztultak. A barlang bejáratától 4 m-re keletre találjuk a kőfilkét, amelynek nagysága 3,5x2x2 m. A járatok feltöltődése előtt valószínű a barlanggal volt összeköttetésben, vele azonos kora.

A Bányatető oldalában nyugati irányba haladva 400-450 m. távolságra találjuk a másik barlangot, hasonló magasságban a völgytalp felett. Ez már a meszes homokkőben képződött; 43 m hossza járható. A járatok a történelmi időkben magasabbak voltak. Ma két szintje van, az alsó szint a ~~tényleges~~ az elhagyott mederfenék. A felső szint a lehullott kőzettömbök felett alakult ki.

A két szint között átlagosan két méter a szintkülönbség, ezt majdnem végig az oldadék osztja meg. A barlang bejárata után, attól jobbra és a barlang végén egy-egy kb. 2x3-as termet találunk, melyeket jórésszel mesterségesen alakítottak ki. Valószínűl buvóhely céljára képezték ki őket, és még a bányászvelés megkezdése előtt. A barlang felett is fejtették a követ, ez is képrejőtszhatott a bentlévő oldatok létrejöttében.

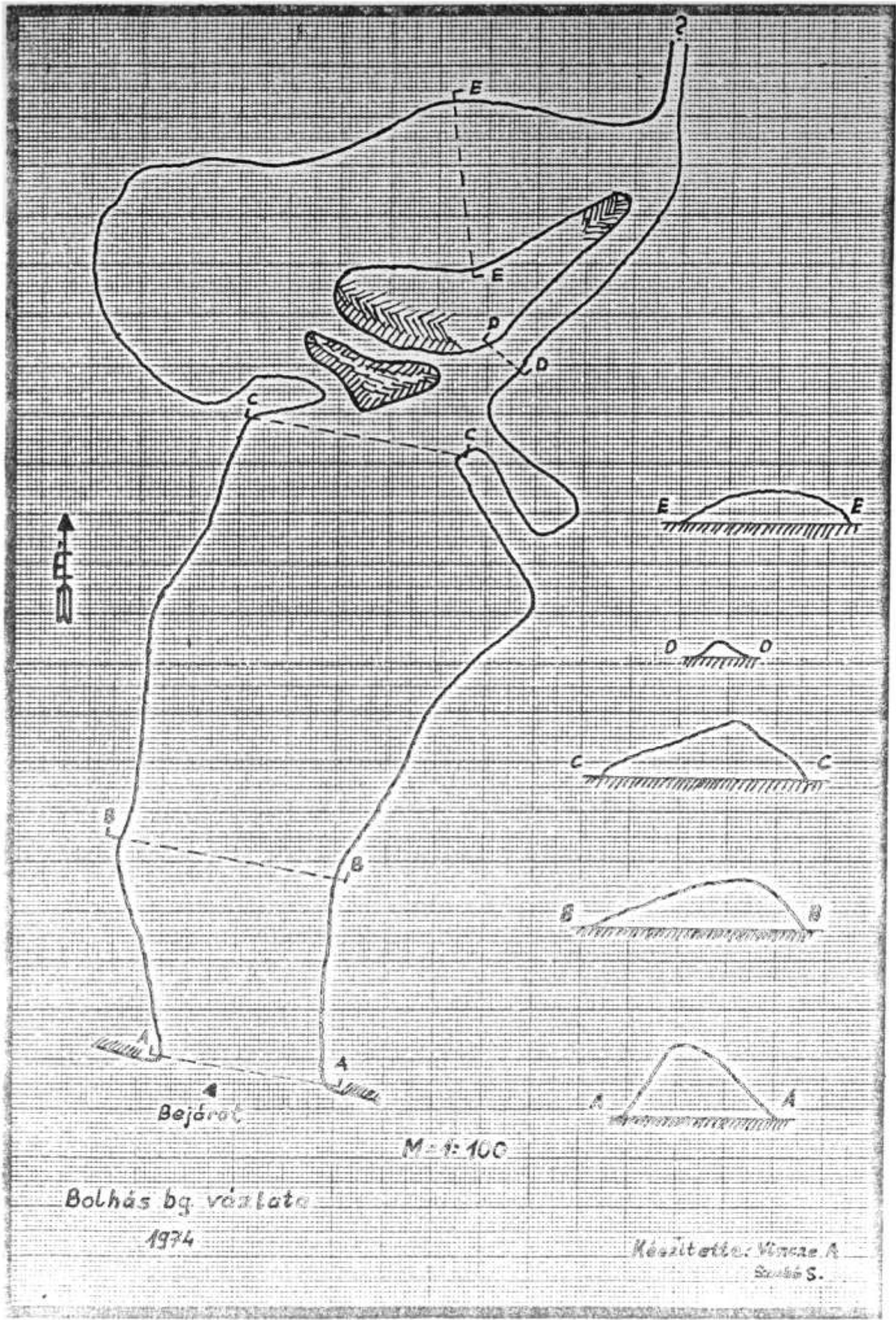
Az ismertetett barlangok ma már inaktív forrásirégek, melyeket hévíz alakított ki. Ezen felkerül a következők indokolják:

1. A bejáratok előtárs tég, gőzfúlké szerű.
2. Felfelé haladó "fúratok" vannak; van 1/2m mélységi is. Ezek a kénhidrogénes vagy erősen szénsavas hévizek által kialakított barlangok jellemzői.
3. A Mecsek-hegység ezen területén is voltak fiatalkoru kéregmozgások, amelyek töréseket, vertikális elmozdulásokat eredményeztek; pl. az orfi medencében.
4. A bámosi völgyben található a Foplica-forrás. Ennek víz hőmérséklete $19-20^{\circ}\text{C}$ közötti, kénhidrogént és szénsavat tartalmaz. A környező területen több hasonló forrás is van, amelyek a valamikori intezivebb hévíztelevényekre utalnak.
5. A fiatalkoru kéregmozgások következtében a Bányatető körzetében is melegvizes feltörés lehetett, amely keveredhetett a talajvízzel. Ez a vízfeltörés még bizonyos mértékű lehűlés után is létrehozhatta a barlangokat a könnyen oldódó kőzetben. Egy későbbi elmozdulás során a bázisszint süllyedése miatt a víz már nem éri el a járatokat, így azok lassan feltöltődtek.
6. A völgy bevégődése miatt pedig a barlangok kiemelkedtek az eróziószint fölé.

Jelenlegi ^{visz} is ismertetőnk nem törekszik teljességre a tekeresi barlangokról, de az alapvető tájékoztatást igyekeztünk az eddig ismert tények összefoglalásával közreadni.

(Pécs, ~~1974~~ december 30.)

Pécsi Vörös Meteor sportkör
Dr. Szabó Fál Zoltán kutatócsoportja.

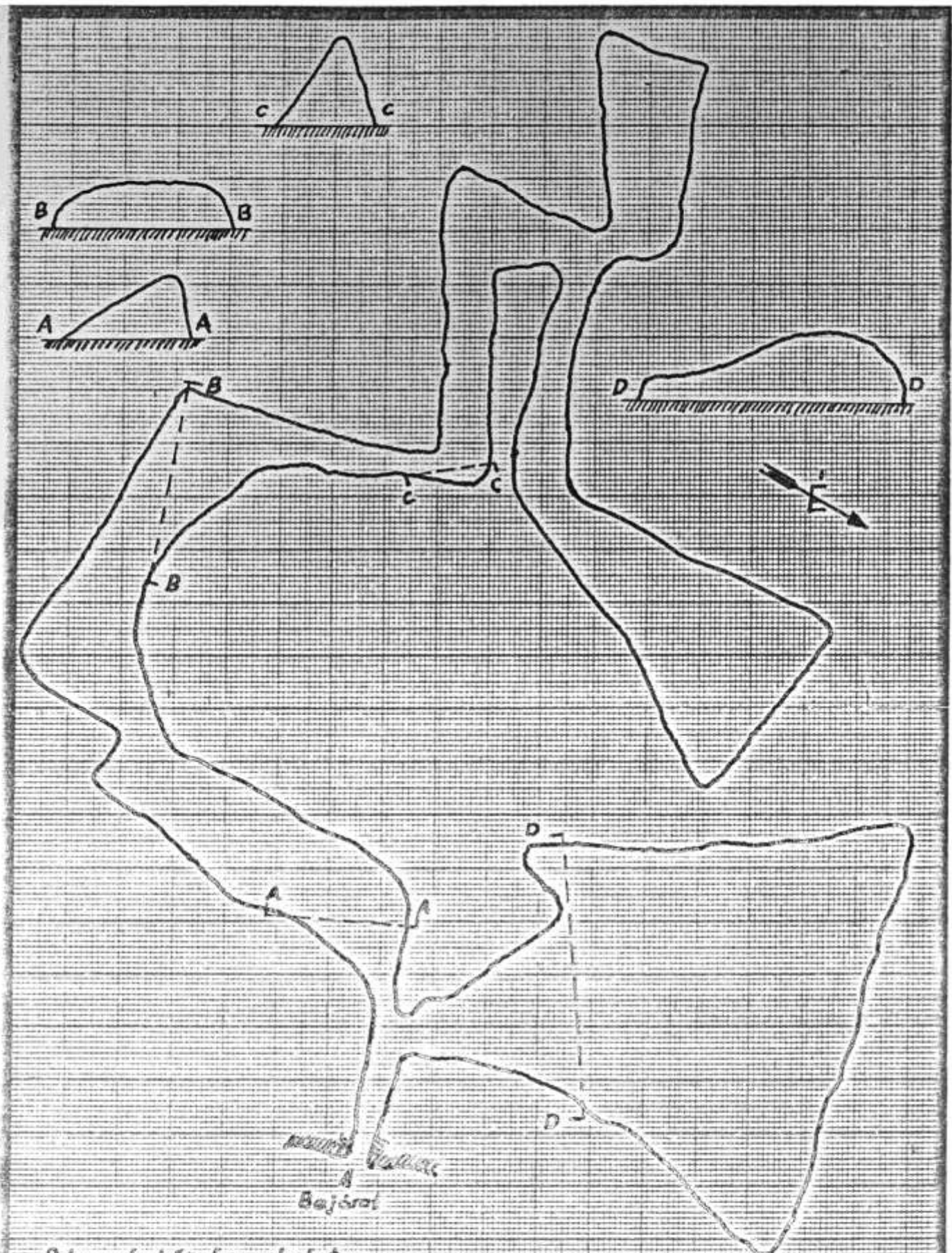

Bejáró

M=1:100

Bolhás bg. vázlat
1974

Készítette: Vincze A.
Székely S.

Bányatólói hg. vázlat

M=1:100

1974.

Készítette: Várnagy A.
Szabó S.